

Sunuş

Türkiye'nin NATO'ya girişinin 60. yılı vesilesiyle hazırlanan bu kitap serisi, NATO'nun Soğuk Savaş sonrasındaki dönüşümünü, transatlantik ilişkilerin geldiği noktayı ve Türkiye'nin güvenlik konularına bakışı ile ittifak ilişkilerinin durumu gibi konuları ele almaktadır. Seriyeye katkıda bulunan yazarlar, NATO, Türkiye veya transatlantik ilişkilerin tüm boyutlarını ele alma iddiasında değildirler. Bunun yerine bazı basit sorulara cevap bulmaya çalışıyorlar: Soğuk Savaş sonrasında gelinen noktada NATO'nun varlık sebebi nedir? Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra NATO'nun evrimi ne yönde gelişmiştir? Gelecekte ortaya çıkabilecek uluslararası tehditler nelerdir ve Kuzey Atlantik İttifakı bu tehditlerle başa çıkmak için ne gibi önlemler alıyor? ABD-NATO-AB üçgeninde gelişen ilişkiler ve NATO'nun bölgesel ortaklıkları nasıl bir uluslararası güvenlik sistemini ortaya çıkartıyor? Bu sistem içerisinde Türkiye'nin yeri nedir? Geldiğimiz noktada Türkiye'nin NATO'ya, NATO'nun da Türkiye'ye katkıları var mıdır? Türk halkı Türkiye'nin Atlantik ötesi ittifak ilişkilerine nasıl bakıyor? 21. yüzyılda Türkiye'nin güvenlik öncelikleri

nelerdir ve bunların karşılanması ittifak ilişkilerinin yeri nedir? 21. yüzyılın başında Türkiye’de sivil-asker ilişkilerinin geldiği nokta ve Türkiye’nin ittifak ilişkilerinin bunun üzerindeki etkileri nelerdir?

Bugünün dünyasında güvenliğin ulaştığı çok boyutlu ve sadece askerî önlemlerle sağlanamayacak kadar karmaşık yapısı, aynı zamanda bireysel, ulusal ve uluslararası güvenlik ve istikrarın giderek daha fazla iç içe geçmekte olduğuna da işaret etmekte. Bu ortamda bireysel güvenliğe engel olan her şey güvenlik tehdidi haline gelebiliyor. Bu nedenle güvenlik, her zaman olduğundan daha kaygan ve küreselleşme ile yerelleşmenin aynı anda etkisi ve tehdidi altında. Soğuk Savaş’ın sona ermesinden sonra ve kesinlikle 11 Eylül saldırılarını takiben, eskiden birbirinden ayrı politikalarla yönetilmeye çalışılan bireysel, ulusal ve uluslararası güvenlik sorunları arasındaki sınır artık ortadan kalkmış durumda.

Bu noktada Soğuk Savaş şartlarında çok farklı güvenlik sorunlarına cevap vermek üzere oluşturulan Kuzey Atlantik İttifakı, kendini yenileyerek, güncel tehdit algılamalarına cevap verebilir konuma gelmek ve üyelerinin hızla değişen ve muğlaklaşan uluslararası güvenlik sistemi içerisinde ihtiyaçlarını karşılayabilir olmak zorundadır. Ayrıca geleceğe dönük analiz ve beklentilerinde gerçekçi ve doğrulanabilir öngörülerde bulunmalı, olası tehditleri önceden öngörerek, uygun karşılıkları henüz tehditler ortaya çıkmadan geliştirebilmelidir. Bu ortamda, İttifak üyelerinin de ulusal güvenlik politikaları ile tehdit algılamalarını gözden geçirmeleri, kendilerini yenileyerek, değişen uluslararası şartlara uyum sağlamaları gerekiyor. Bu çerçevede Türkiye de Soğuk Savaş sona erdiğinden bu yana güvenlik ve savunma politikalarında önemli değişimler geçirdi ve bazı alanlarda müttefiklerinden farklılaştı.

Bu ortamda idrak edilen Türkiye’nin NATO üyeliğinin 60. yılı, bizlere akademik açıdan bu tür konuları bir kere daha ele

alma ve bir durum değerlendirmesi yapma fırsatı sundu. Bu çerçevede geliştirdiğimiz ortak çalışma anlayışı, Uluslararası İlişkiler Konseyi ile NATO Diploması Birimi tarafından da desteklendi ve ortaya elinizdeki seri çıktı. Bu projenin ilerlemesi ve yayına dönüşmesi aşamasında çeşitli konularda destek veren Cihan Dizdaroğlu ile Dila Til'e ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları Genel Yayın Yönetmeni Fahri Aral'a teşekkür ederim.

Serinin Doç. Dr. Salih Bıçakçı tarafından hazırlanan elinizdeki yedinci kitabı, akıllı telefonlar, tabletler ve taşınabilir bilgisayarlarla gündelik yaşamımızın giderek daha fazla dijitalleştiği bir ortamda güvenlikle ilgili olası sorunları ele alıyor. Her gün üretilen dijital bilgi bunlara sahip olarak gücünü arttırmak isteyen şirketler, kurumlar ve devletler tarafından elde edilmek istenmekte; güç ve siber uzay arasındaki ilişki ise günden güne derinleşmektedir. Vestfalya sisteminin getirdiği ulus-devlet modelinden farklı gelişen siber uzay, beraberinde eski sistemin hiç de yabancı olmadığı artan çatışma ve savaş riskini de getirmektedir.

Bu risklere bakan elinizdeki çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bugün kullanmakta olduğumuz İnternet yapısının temelini oluşturan, Soğuk Savaş döneminde geliştirilen ARPANET'in ortaya çıkışı ve bunun dönemin küresel güç dengesiyle bağlantısı ele alınmaktadır. İkinci bölümde ise, ARPANET'in geliştirildiği dönemden farklı şekilde kullanılmaya başlanan uluslararası ağ anlamındaki sivil internet, güvenlik açısından değerlendirmektedir. Bu çerçevede siber uzay ile güvenliğin bulunduğu noktada oluşan tehditlerin etkilediği bireylerden devletlere kadar farklı aktörlerin yanı sıra, bu bölümde siber uzayın karşı karşıya kaldığı tehditler de ele alınmaktadır. Üçüncü bölümde ulus-devletlerin birbirlerine karşı siber tehdit oluşturmaya başlamalarıyla ortaya çıkan durum değerlendirilmekte ve kavramsal sınırları henüz netleşmemiş siber savaş ve siber terör gibi kavramların pratikte ne gibi yöntemlere işaret ettiği ele alınmak-

tadır. Yakın tarihte Estonya ve Gürcistan'a yapılan ve güvenlik açısından milat oluşturan siber saldırıların savaş kültürünü yeniden kurgulayan yapısı ve kritik altyapıların korunması konusunda ortaya çıkarttığı ihtiyaçlar da bu bölümde ele alınmaktadır. Son bölümde ise uluslararası alandan önde gelen devlet ve kurumlar kendi siber güvenlik yol haritalarını belirlerken, Türkiye'nin nasıl bir siber güvenlik stratejisi geliştirmekte olduğu ele alınmıştır.

MUSTAFA AYDIN
İstanbul, Temmuz 2012